

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 16. december 2025

Orientering nr. 23/2025

Færøske kvinder får ret til abort

Lagtinget vedtog med den 4. december 2025 et lagtingslovforslag, der fra 1. juli 2026 giver kvinder ret til abort inden udgangen af 12. graviditetsuge. Efter tidligere forsøg på at få opdateret abortloven fra 1956, endte 17 lagtingsmedlemmer denne gang med at stemme for og 16 imod (ingen undlod). Op til 3. behandlingen af forslaget blev der den 2. december 2025 gennemført en rokade i landsstyret (se Orientering nr. 22/2025). Rokaden og dens konsekvenser for bemanningen i Lagtinget medvirkede til, at abortforslaget endte med at blive vedtaget. Det gav anledning til markante politiske tilkendegivelser fra modstanderne af forslaget og principielle diskussioner om især lagmandens angiveligt taktiske træk ift. de folkevalgte mandater mhp. at sikre vedtagelsen af forslaget. Ifølge iagttagere løste lagmanden hermed *"en stærk hovedpine"* internt i Javnaðarflokkurin. Lagmanden understregede imidlertid over for flere medier, at rokaden udelukkende handlede om, at *"Súsanna Bertholdsen bad om at blive fritaget fra hvervet (som landsstyrekvinde, red.) ... og det tog jeg til efterretning. Jeg kan ikke tvinge et landsstyremedlem til at blive siddende"*.

Abortspørgsmålet og forløbet ifm. rokaden har medført en vis intern splittelse både i koalitions- og oppositionspartierne samt kløfter i samarbejdet mellem især Javnaðarflokkurin og Miðflokkurin (se Orientering nr. 22/2025). Fólkaflokkurin formand, Beinir Johannesen, udtalte om sidstnævnte, at han, trods sin personlige modstand mod lovforslaget om abort, fandt det forkert af Miðflokkurin at koble abortspørgsmålet til samarbejdet med lagmanden om ændringer i relationerne mellem Færøerne og Danmark. Fólkaflokkurin ønsker således at arbejde videre med det nationale kompromis.

Flere af de lagtingsmedlemmer, der støttede forslaget om abort, modtog efter afstemningen i Lagtinget trusler digitalt, og et enkelt lagtingsmedlem blev mødt med truende adfærd fra en person i det offentlige rum. Truslerne håndteres af Færøernes Politi.

Muligheden for færøske sanktioner afføder russiske reaktioner

Vedtagelsen den 2. december 2025 af lagtingsloven, der fra 1. januar 2026 giver landsstyret hjemmel til bl.a. at kunne forbyde skibe fra de russiske rederier Murman SeaFood og Norebo JSC at fiske i færøsk farvand og anløbe færøske havne, affødte fornyede gisninger i det politiske lag og i medierne om, hvordan udsigten til mulige sanktioner vil påvirke de kommende forhandlinger om den færøsk-russiske fiskeriaftale for 2026 (se Orienteringerne nr. 15, 16, 21 og 22/2025). På et spørgsmål fra KVF den 2. december 2025 om, hvorvidt sanktionshjemlen ville blive anvendt mod de to russiske rederier, svarede landsstyrekvinde for udenrigs- og kulturanliggender, Sirið Stenberg (Tjóðveldi), at det *"er for tidligt at sige, men vi skal i Lagtingets Udlandsudvalg for at tale med dem om det"*. Hun tilføjede, at man vil vurdere situationen nøje, men at *"... på en eller anden måde hænger det nært sammen at tage til fiskeriforhandlinger og have den samme sanktionshjemmel som andre lande"*. Landsstyremand for ressource- og erhvervsanliggender, Eiríkur í

Jákupsstovu (Tjóðveldi), der står for at skulle rådføre sig med Udlandsudvalget, før der kan indledes forhandlinger med Rusland om en fiskeriaftale for 2026, svarede desuden KVF, at: *"Vi skal være meget forsigtige med at vurdere, hvad der kan påvirke hvad i en kommende forhandling"*.

Ruslands ambassadør i Danmark, Vladimir Barbin, reagerede allerede dagen efter vedtagelsen af sanktionshjemlen, idet han ifølge oplysninger på ambassadens hjemmeside til den russiske avis "Izvestia" udtalte, at: *"Russia's cooperation with the Faroe Islands is going through a difficult time today. Restrictions are being imposed on our fishermen" ... "... the Faroe Islands are guided by the NATO and EU states and strive to pursue a similar policy towards Russia" ... "All these points jeopardize the agreement on mutual fishery relations of 1977 and may lead to the final destruction of the constructive relations that have developed between Russia and the Faroe Islands for many decades."* Den britiske avis "The Independent" bragte desuden den 4. december 2025 citater fra talskvinden for Ruslands udenrigsministerium, Maria Zakharova, om, at disse *"new unfriendly actions"* såede tvivl om den færøske vilje til at forlænge fiskeriaftalen.

Forsvarets Efterretningstjeneste: Rusland kortlægger farvande

Forsvarets Efterretningstjeneste udkom den 10. december 2025 i "UDSYN 2025" med sin årlige risikovurdering af truslerne mod Kongeriget Danmark. Ifølge risikovurderingen er Rusland *"fortsat den stærkeste militære magt i Arktis"*. Det fremgår også, at *"Rusland bruger alle midler til at overvåge og kortlægge farvandene mellem Grønland, Island, Færøerne og Storbritannien, det såkaldte GIUK-gab. Det sker som forberedelse til en eventuel konflikt med NATO."* Risikovurderingen kan læses på dansk [her](#) og på færøsk [her](#).

Forsvarsministeriet har i en pressemeddelelse den 11. december 2025 oplyst, at forligskredsen bag forsvarsforliget efter militærfaglig indstilling fra forsvarschefen har besluttet, at det bliver amerikanske Lockheed Martin, der skal levere luftvarslingsradaren til bl.a. Færøerne. Forsvarsministeren og landsstyrekvinde for udenrigs- og kulturanliggender, Sirið Stenberg (Tjóðveldi), drøftede bl.a. etableringen af en luftvarslingsradar på Færøerne ifm. forsvarsministerens besøg på Færøerne den 21. november 2025 (Se Orientering nr. 22/2025).

Kort nyt

- Den danske regering offentliggjorde den 4. december 2025 en ny aftale om politi- og anklagemyndigheden for 2026–2030. Aftalen, der indebærer 1,5 mia. kr. i ekstra bevillinger på tværs af riget frem mod 2030, betyder for Færøerne flere ansatte i politiet, en yderligere anklager, opgraderede IT-systemer, sikring af maritim kapacitet, SSP-uddannelse på Færøerne m.m.
- Efter at høringsfristen for lovforslaget om forberedelsen, projekteringen og udbuddet af en tunnel til Suðuroy udløb og på baggrund af en række kritiske indvendinger (se Orientering nr. 20/2025), præsenterede selskabet bag projektet, P/F Suðuroytunnilin, et tredje forslag til en linjeføring for den politiske følgegruppe for projektet. Denne tredje linjeføring – der formodes at ville gøre tunnelen og vejføringen længere og 70 mio. kr. dyrere – var indeholdt i det lagtingslovforslag, som blev 1. behandlet i Lagtinget den 15. december, hvor der efter en syv timer lang debat tegnede sig et billede af en tiltagende splittelse i sagen – både internt i partierne og i koalitionen. Miðflokkurin har i forlængelse af vedtagelsen af abortlovforslaget meddelt, at partiet trækker sin støtte til det, som formanden for Miðflokkurin benævner "abortkoalitionen", og vil derfor ikke være den afgørende stemme for at få Suðuroytunnelen igennem. I Fólkaflokkurin er der lige akkurat flertal for den tidligere politiske enighed, mens formand for Sambandsflokkurin, Bárður á Steig Nielsen, har sået tvivl om partiets støtte til forslaget med en udtalelse om, at "sagen ikke er moden at tage stilling til". Sagen er tilstillet Finansudvalget, der ifølge oplysninger på Lagtingets hjemmeside skal afgive betænkning senest den 14. januar 2026.

- Den 13. december 2025 blev der afgivet betænkning vedrørende finanslovsforslaget for 2026. Trods besparelser opnået ved nedlæggelsen af tre landsstyreområder (se Orienteringerne nr. 21 og 22/2025) ses nu et samlet underskud på 262,9 mio. kr. mod 172,9 mio. kr. i forslaget fra september 2025. Over for KVF påpeger formand for Búskaparráðið (Færøernes Økonomiske Råd), Johnny í Grótinum, at de markante kvotereduktioner, der skete efter fremsættelsen af finansloven for 2026, påvirker indtægtssiden meget, men at det politiske system desuagtet må *"lægge bånd på sig selv"*, da det *"desværre er et mønster efterhånden, at vi har underskud på finansloven"*. Forslaget 2. behandles den 16. december 2025 med henblik på at kunne vedtages ved 3. behandling den 18. december 2025, som efter planen er Lagtingets sidste mødedag inden jul.
- Den 11. december 2025 fremsatte landsstyret lagtingslovsforslag om at forhøje pensionsalderen til 68½ år i 2035 og til 69 år i 2038. Det udgør en lempelse af det oprindelige forslag om at forhøje pensionsalderen til 70 år i 2042, som landsstyret trak tilbage i maj 2025 efter kritik fra fagforeningerne. 1. behandlingen af forslaget finder sted den 17. december 2025.
- Landsstyremand for ressource- og erhvervsanliggender, Eiríkur í Jákupsstovu, oplyste i en pressemeddelelse den 16. december 2025, at Færøerne, Storbritannien, Island og Norge har indgået en ny aftale om fordeling af makrel. I aftalen fastsætter landene den samlede makrelkvote i 2026 til 299.010 tons (Færøernes andel er 12 pct.), hvilket svarer til en reduktion på 48 pct. sammenlignet med totalkvoten i 2025. ICES anbefalede oprindeligt en reduktion på 70 pct. Eiríkur í Jákupsstovu udtaler om aftalen, at den *"har stor betydning både for makrelbestanden og for det fremtidige færøske fiskeri efter makrel. Det er af allerstørste betydning, at flere kyststater (EU og Rusland står pt. uden for aftalen, red.) tilslutter sig."*
- I forlængelse af en fælleserklæring indgået mellem landsstyret og regeringen i maj 2025 (se Orientering 11/2025) vedtog Folketinget den 11. december 2025 et lovforslag om færøsk etapevis overtagelse af luftfartsområdet. MF Anna Falkenberg (Sambandsflokkurin) begrundede i betænkning afgivet af Færøudvalget den 3. december 2025 sin principielle modstand mod forslaget med, at Færøerne kun bør overtage et sagsområde, når Færøerne er parat til at *"påtage sig hele ansvaret og alle de forpligtelser, som følger"*. MF Sjúrdur Skaale (Javnaðarflokkurin) fandt Anna Falkenbergs standpunkt problematisk: *"... at sidde som færøsk repræsentant i Folketinget og anbefale Folketinget at forkaste en aftale, som landsstyret har indgået med den danske regering, er ret alvorligt ... (og kunne have, red.) lammet det færøske folkestyre."* Ved afstemningen ifm. 3. behandlingen den 11. december 2025 var både Anna Falkenberg og Sjúrdur Skaale fraværende.
- Regeringen har bevilget 30 mio. kr. i perioden 2024-27 til at styrke viden om rigsfællesskabet. På anbefaling fra MF Anna Falkenberg (Sambandsflokkurin) har regeringen bevilliget 2,5 mio. kr. til Færøernes værtskab for Ø-legene i 2027. Initiativet har fået kritik fra bl.a. landsstyremedlem for udenrigs- og kulturanliggende, Síríð Stenberg (Tjóðveldi), der finder det *"skammeligt"*, idet Lagtinget allerede har bevilliget det fulde beløb til værtskabet, og da kultur- og idrætspolitik er et færøsk anliggende. Anna Falkenberg har svaret, at hun uanset kritikken finder det uproblematisk at modtage de danske midler. Kulturministeriet, der har ressortansvaret i sagen, har oplyst til KVF, at ministeriet vil tage kontakt landsstyreområdet for udenrigs- og kulturanliggender for at afklare mulige misforståelser, herunder om der er et ønske om at modtage de bevilgede penge.
- Den 9. december 2025 ændrede Lagtinget loven om Færøernes Investeringsfond, så fondens samlede formue på 700 mio. kr. kan fordeles til finansiering af Suðuroyartunnelen og en udbygning af Vágar Lufthavn. Selskabet P/F Suðuroyartunnin kan således låne 350 mio. kr. rente- og afdragsfrit i 30 år, mens P/F Vágar Floghavn kan låne 350 mio. kr. på tilsvarende vilkår i 10 år.